

13 Πρόλογος τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Διαθήκης
Κεφ. α΄

Πανιερότατοι μητροπολίται, θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι, εὐλαβέστατοι ἱερομονάχοι καὶ μοναχοί, θεοσεβέστατοι ἱερεῖς, ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἅπας ὁ τοῦ Κυρίου μου χριστώνυμος λαός, μικροὶ τε καὶ μεγάλοι, ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ πατρὸς καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἐπειδὴ ἐγὼ ὁ εὐτελής καὶ ἀνάξιος Ἰωαννίκιος ἱερομόναχος ὁ Καρτάνος καὶ μέγας πρωτοσύγκελος Κερκύρων, ὑπὸ τῶν πολλῶν μου ἁμαρτιῶν ἐβάλλθην εἰς φυλακὴν τῶν Βενετιῶν, οὐ διὰ τινὰ κακὸν ὅπερ ἐποίησα, ἀλλὰ χάριτι τοῦ Χριστοῦ διὰ τὴν ἡμῶν εὐσέβειαν καὶ ἀλήθειαν, δι' ἣν αἰτίαν εὐρισκόμενος ἐν αὐτῇ μὴ ἔχων τί ποιῆσαι διὰ νὰ διώκω τοὺς λογισμοὺς, ἠβουλήθην ποιῆσαι ἐκλογὴν τὰ ἐγκριτα καὶ ἀναγκαῖα πάντα τῆς Παλαιᾶς τε καὶ Νέας Διαθήκης μετὰ πολλῶν ἐτέρων ἱστοριῶν καὶ τῶν βασιλέων τὰς πράξεις εἰς ὀλίγους λόγους, καὶ τὰς ἐπτὰ ἀγίας / καὶ Οἰκουμενικὰς Συνόδεις, ποῦ ἐγένετο μίᾳ ἐκάστη ἀπ' αὐτῆς καὶ μετὰ πόσους χρόνους καὶ κατὰ τίνος, καὶ εἰς τέλος ἕκαμα δεκαεννέα λόγους πολλὰ ὠφελίμους. Καὶ ταῦτα πάντα ἐσυνάθροισα ὑπὸ πολλῶν ἱστοριῶν καὶ ἀποδείξεων, ἐποίησα τό παρὸν βιβλίον καὶ ἀπὸ γραμματικά καὶ λογικά ἔβγαλά τα εἰς κοινὴν γλῶτταν ὡς ἠβλέπετε διὰ νὰ ἐγνωρίζῃ πᾶσα μικρὸς ἄνθρωπος μέρος ἀπὸ τὴν θεῖαν Γραφὴν τί λέγει. Καὶ τοῦτο δὲν τό ἕκαμα διὰ τοὺς διδασκάλους, ἀλλὰ διὰ τοὺς ἀμαθεῖς ὡς ἐμέ καὶ διὰ νὰ καταλάβουν πάντες οἱ χειροτέχνη καὶ ἀμαθεῖς τὴν θεῖαν Γραφὴν τί λέγει, τόσον ναῦται ὅσον καὶ χειροτέχνη καὶ γυναῖκες καὶ παιδιά καὶ πᾶσα μικρὸς ἄνθρωπος μόνον ὁπού νὰ ἠξεύρῃ νὰ διαβάξῃ. Καὶ ἐπειδὴ καὶ ἐγὼ ἀμαθὴς εἰμί καὶ ὄλως ἄμοιρος τῆς θείας Γραφῆς, ἐπικαλέσθηκα τό ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ νὰ ἀποστείλῃ τό Πνεῦμα του τό ἅγιον νὰ φωτίσει τόν νοῦν μου καὶ τόν λογισμόν μου ὡσπερ ἐφώτισεν τοὺς ἀγίους αὐτοῦ μαθητὰς καὶ ἀποστόλους, ἀλιεῖς ὄντας καὶ ἀμαθεῖς τό πρῶτον ὡς αὐτόν ἐμέ, ἔπειτα τοὺς ἐσόφισεν καὶ ὑπῆγαν καὶ ἐκήρυξαν ὅλον τόν κόσμον καὶ ἐκατάβαλαν πάντας τοὺς σοφοὺς καὶ διδασκάλους, ἔτσι τόν αὐτόν τρόπον καὶ ἐγὼ ἐπαρεκάλεσα νὰ μοῦ φωτίσει τόν νοῦν μου νὰ ἠμπορέσω νὰ πεζεύσω τὴν θεῖαν Γραφὴν εἰς κοινὴν γλῶτταν διὰ νὰ ἠμπορεῖ ὡς

- 14 εἶπον πᾶσα μικρός ἄνθρωπος νά τήν ἐγροικᾶ καί νά λαμβάνει / ἀπ' αὐτήν μικρήν ὠφέλειαν. Καί ἐπειδή ὀλωσδιόλου ἐγροίκουν τόν λογισμόν μου ὅτι ἔναι ὄλως ἀμαθής, ἐπτοούμην νά βάλω ἀρχήν, καί πάλιν ἐνθυμήθηκα τοῦ Χριστοῦ μου ρητόν ὅπερ λέγει εἰς τό δέκατον κεφάλαιον τοῦ Ματθαίου τοῖς ἀποστόλοις, ὅποταν τούς ἀπέστειλεν νά κηρύξουν, ὅπου τούς εἶπε: «Μή μεριμνήσητε τί λαλήσητε, δοθήσεται γάρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσητε, οὐ γάρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες, ἀλλά τό Πνεῦμα τοῦ Πατρὸς ἡμῶν τό λαλοῦν ἐν ὑμῖν». Καί ἠκούγοντας καί ἐγώ τοῦτον τόν λόγον, ἔλαβα δύναμιν καί ἔριξα τήν πᾶσαν μου ἐλπίδα πρὸς τόν ὑψιστον Πατέρα καί Θεόν, ἐπειδή ἔργον θέλω νά κάμω εὐάρεστον Θεῷ καί ἀνθρώποις, καί πάλιν ἐπαρακάλεσα αὐτόν τόν Πατέρα ὅτι, εἰ μὲν ἔναι διὰ ψυχικήν ὠφέλειαν τῶν χριστιανῶν, ἔτσι νά μοῦ δώσει τόσην χάριν ὅτι νά τό τελειώσω, εἰδεμήγε, νά μηδέν τελειωθεῖ, διότι ἐκτός τήν δύναμιν τοῦ Θεοῦ καί τήν χάριν αὐτοῦ τίποτες δέν γίνεται, ὡς καθὼς τό μαρτυρεῖ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός εἰς τό δεύτερον ἀντίφωνον τοῦ βαρῦ ἤχου, ὅπου λέγει: «Ἐάν μή Κύριος οἰκοδομήσῃ οἶκον τόν τῆς ψυχῆς μάτην κοπιῶμεν, πλήν γάρ αὐτοῦ οὐ πρᾶξις, οὐ λόγος τελεῖται». Καί ὁ προφήτης Δαβὶδ εἰς τούς ἑκατόν εἴκοσι ἕξι ψαλμούς αὐτοῦ λέγει: «Ἐάν μή Κύριος οἰκοδομήσῃ οἶκον, εἰς μάτην ἐκοπίασαν οἱ οἰκοδομοῦντες». Τό λοιπόν καί ἐγώ ἐνθυμώντας αὐτούς τούς λόγους ἄρχισα μετ' αὐτόν τόν λογισμόν καί εἶπα, εἰ μὲν ἔναι τοῦ Θεοῦ θέλω τό / τελειώσει, εἰδεμήγε, θέλει λείπει, καί εἰ μὲν ἔναι ἔργον τέλειον διὰ τόν κόσμον ὁ Θεός θέλει τό τελειώσει καί ὄχι ἐγώ, διότι ὅλα τά δωρήματα τά τέλεια εἶναι ἀπό τόν Θεόν, ὡσπερ λέγει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος εἰς τήν εὐχὴν τήν ὀπίσθαμβον τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, «πᾶν δῶρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστι καταβαῖνον ἐκ σοῦ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων», καί τινάς δέν δύναται νά κάμει τίποτες ἐάν ὁ Θεός δέν θέλει, διότι αὐτός ἀτός του τό εἶπεν ὁ Χριστός τοῖς ἀποστόλοις αὐτοῦ, ὅπου εἶναι γραμμένον εἰς δεκαπέντε κεφάλαια τοῦ κατὰ Ἰωάννου καί εἶπεν: «Διότι χωρὶς ἐμέν δέν δύναται νά κάμει οὐδετίποτες». Τόν λοιπόν ἐπειδή ὅλα εἶναι ἀπό τοῦ Θεοῦ καί διχῶς τό θέλημα αὐτοῦ τίποτες δέν γίνεται, ἔτσι καί ἐγώ ἄρχομαι μέ τήν δύναμιν αὐτοῦ καί παρακαλῶ τήν βασιλείαν του ὅτι εἰ μὲν ἔναι ὡς εἶπα δι' ὠφέλειαν καί ψυχικήν σωτηρίαν, νά τελειωθεῖ τοῦτο τό βιβλίον, εἰδεμή, νά κάμει ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ὡς θέλει. Καί πρῶτο μὲν θέλω νά ἀποδείξω πῶς ἡ ἅγια Τριάς ἔναι τρισυπόστατος, ἀλλά ἔναι ἕνας καί μόνος Θεός καί ὄχι τρεῖς θεοί, ἀλλά μόνον εἰς χαρακτήρας, ἦγουν, Πατήρ, Υἱός καί Πνεῦμα ἅγιον, πλὴν καί
- 14v

οί τρείς ένας Θεός.

Ελένη Κακουλίδη-Πάνου (επιμ.), *Ιωαννίκιος Καρτάνος, Παλαιά τε και Νέα Διαθήκη*, Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, Θεσσαλονίκη 2000.